

VERSLAG

CRB 2015 - 0421

De economische conjunctuur in de chemische
nijverheid, de life sciences en de verwerking
van kunststof en rubber –
januari 2015

**Verslag over de economische conjunctuur in de chemische nijverheid,
de life sciences en de verwerking van kunststof en rubber –
Januari 2015**

Contactpersonen
Jean-Paul Denayer
jpde@ccecrb.fgov.be
Emmanuel de Béthune
embe@ccecrb.fgov.be

Voorwoord

In de context van de identificatie en implementatie van synergieën tussen het secretariaat van de CRB en de FOD Economie werd een gezamenlijk project m.b.t. sectorale conjunctuur analyses opgestart.

De economische conjunctuur van de chemische nijverheid - december 2013 en juni 2014, waren de eerste twee conjunctuurverslagen waarbij beide instellingen samenwerkten. Het huidige verslag "Economische conjunctuur in de chemische nijverheid, de life sciences en de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid – januari 2015" werd gerealiseerd door het team van de Algemene directie Economische analyses en internationale economie van de FOD Economie - Peter Van Herreweghe, Liliane Turloot, Vincent Vanesse, François Renard en Steffi Mignon - enerzijds en door het team van het secretariaat van de CRB - Jean-Paul Denayer en Emmanuel de Béthune – anderzijds.

De positieve ervaringen met deze samenwerking en de gerealiseerde synergieën bieden veel perspectieven om in de toekomst nog andere projecten en studies te realiseren via een samenwerking tussen de fod Economie en het secretariaat van de CRB. Beide directies zullen ervoor ijveren dat dit type van samenwerking structureel kan worden ingebed in beide instellingen. Bij deze willen we dan ook de medewerkers bedanken voor de geleverde inspanningen en hen aanmoedigen om de samenwerking in het kader van sectorale conjunctuuranalyses van bijzondere raadgevende commissies (brc) van de CRB verder te zetten en uit te breiden.

L. DENAYER
Secretaris

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

J.M. DELPORTE
Voorzitter

Directiecomité van de FOD Economie
K.M.O., Middenstand en Energie

Inhoudsopgave

1 Algemene conjunctuur	7
2 Conjunctuur in de chemische nijverheid (20), de life sciences (21) en de verwerking van kunststof en rubber (22)	11
2.1 Conjunctuur	11
2.2 Omzet, productie en productieprijsen	14
2.2.1 Omzet op basis van de btw-gegevens.....	14
2.2.2 Productie volgens de Prodcop-indexen	16
2.2.3 Prijzen volgens de Prodcop-indexen	18
2.3 Investeringsen en de bezettingsgraad van de productiecapaciteit.....	20
2.3.1 Investeringsen	20
2.3.2 Bezettingsgraad van de productiecapaciteit	21
2.4 Werkgelegenheid.....	23
2.5 Tijdelijke werkloosheid in de chemiesector	24
2.6 Buitenlandse handel	24
2.6.1 Handelssaldo volgens het geharmoniseerd systeem	25
2.6.2 Ventilatie van de handel per productgroep	27
2.7 Belangrijkste vaststellingen per sector	29

Lijst grafieken

Grafiek 2-1:	Conjunctuurcurve in de verwerkende nijverheid en in de chemische nijverheid en trendniveau (2008-november 2014).....	12
Grafiek 2-2:	Conjunctuurcurven in de chemische nijverheid en haar componenten.....	13
Grafiek 2-3:	Conjunctuurcurven in de kunststof- en rubbernijverheid.....	14
Grafiek 2-4:	Omzet in de drie sectoren (in miljoenen euro).....	15
Grafiek 2-5:	Productie-index (Prodcop) in de drie sectoren (2010=100).....	16
Grafiek 2-6:	Afzetprijnsindexen (2010=100).....	18
Grafiek 2-7:	Investeringsen in de drie sectoren (in miljoen euro).....	20
Grafiek 2-8:	Seizoengezuiverde bezettingsgraad van de productiecapaciteit (in %).....	22
Grafiek 2-9:	Werkgelegenheid in de drie sectoren.....	23
Grafiek 2-10:	Tijdelijke werkloosheid in de chemische nijverheid.....	24
Grafiek 2-11:	Buitenlandse handel van de chemische nijverheid (GS-codes 28 - 38, excl. 30), in miljarden euro.....	25
Grafiek 2-12:	Buitenlandse handel van de life sciences (GS-code 30), in miljarden euro.....	26
Grafiek 2-13:	Buitenlandse handel van de rubber- en kunststofverwerkende industrie (GS-codes 39 en 40), in miljarden euro.....	27

Lijst tabellen

Tabel 2-1:	Totale omzet.....	15
Tabel 2-2:	Productie in België, in het eurogebied en in de drie buurlanden.....	17
Tabel 2-3:	Afzetprijzen in België, in het eurogebied en in de drie buurlanden.....	18
Tabel 2-4:	Totale investeringen.....	21
Tabel 2-5:	Werkgelegenheid in de drie sectoren.....	23
Tabel 2-6:	Uitvoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro.....	27
Tabel 2-7:	Invoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro.....	28
Tabel 2-8:	Verloop van de belangrijkste economische indicatoren in de drie sectoren.....	31

Executive summary

De bijzondere raadgevende commissie (brc) voor de Scheikunde van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) brengt om de zes maanden een conjunctuurverslag over de chemie, de life sciences en de rubber- en kunststofverwerkende nijverheid uit. Dit verslag wordt voorbereid door het secretariaat van de CRB en de fod Economie.

Volgens de projecties van de Europese Commissie van 4 november 2014 zou de wereldgroei toenemen van 3,3% in 2014 tot 3,8% in 2015, en zelfs tot 4,1% in 2016. De aantrekkende groei zou zich doorzetten in alle industrielanden, behalve in Japan. Ook China verliest wat terrein en zou met 7,1% groeien in 2015 in vergelijking met 7,3% in 2014.

Bij ongewijzigd beleid zou de groei voor België, Duitsland, Frankrijk en Nederland uitkomen op respectievelijk 0,9%, 1,1%, 0,7% en 1,4% voor 2015. Deze geprojecteerde economische groei voor België in 2015 blijft dus onder de groei van 1,1% voor de eurozone, 1,5% voor de Europese Unie en 3,1% voor de VSA. Dit geldt ook voor het jaar 2016, wanneer de groei in de eurozone, de Europese Unie en de VSA zou aantrekken tot respectievelijk 1,7%, 2% en 3,2%, tegenover 1,1% voor België.

Geopolitieke factoren, zoals de onstabiliteit in de relaties met Rusland en de situatie in het Midden-Oosten, kunnen deze prognoses negatief beïnvloeden. Bovendien zijn er nog altijd de monetaire risico's in de eurozone. De EC ziet weinig factoren die de prognose beter dan verwacht zouden doen uitvallen, tenzij toenemende export en een sneller herstel van consumptie en investeringen.

Het zakenklimaat in de chemische industrie (chemie (Nace 20) en life sciences (Nace 21)) boerde achteruit vanaf 2011, maar klaarde op tussen mei 2013 en juli 2014. De recentste brutogegevens (augustus tot november) brengen evenwel aan het licht dat het vertrouwen in de chemische industrie een deuk kreeg in november 2014 onder invloed van de fel tanende vraagverwachtingen, in tegenstelling met de ontwikkeling die in de verwerkende industrie in haar geheel werd opgetekend.

In de eerste helft van 2014 werd het vertrouwen van de chemische industrie nog opgekrikt door de chemische verbruiksgoederen (life sciences en consumptiegoederen uit de chemie samen), waarvan de orderboekjes sinds november 2013 veel positiever werden ingeschat dan van de chemische basisproducten. Wat de vraagvooruitzichten voor drie maanden betreft, ging het vertrouwen van de ondernemers evenwel vanaf juni 2014 achteruit voor de chemische consumptiegoederen, waarmee het dus aanknoopte bij de minder gunstige ontwikkeling die de chemische basisproducten sinds het najaar van 2013 lieten optekenen.

In globo nam de omzet van de chemische industrie (die bestaat uit de deelsectoren chemie (Nace 20), life sciences (Nace 21) en rubber en kunststof (Nace 22)) tijdens de eerste 9 maanden van 2014 nog licht toe (+2,5%) doordat de sterke omzetstijging van de life sciences (+23,4%) en van de rubber- en kunststofsector (+7,4%) de uitgesproken daling van de omzet in de chemie (-6,7%) compenseerde.

Voor de drie subsectoren kende het geproduceerde volume een zelfde ontwikkeling als de omzet: de productie nam tijdens de eerste drie kwartalen van 2014 toe in de life sciences (+16,5%) en in de rubber- en kunststofsector (+1,8%) en daalde in de chemie (-1,0%) tegenover de overeenstemmende periode in 2013.

In dezelfde periode daalden de producentenprijzen in de chemie (-1,4%) en de life sciences (-4,9%), terwijl ze stabiel bleven voor rubber en kunststof (+0,2%). De terugval van de prijzen in de chemie met 1,4% was de eerste jaar-op-jaardaling sinds 2008.

De investeringen, opnieuw over de eerste 9 maanden, trokken aan voor de sectoren chemie (+11,7%) en kunststof en rubber (43,4%), maar liepen terug voor de life sciences (-32,9%), die in 2013 evenwel een ongeziene piek lieten optekenen.

De totale werkgelegenheid van de chemische industrie ging tussen het eerste kwartaal van 2013 en dat van 2014 licht achteruit (-1%), aangezien de daling in de chemie (-1,8%) en in de kunststof- en rubbersector (-3,2%) maar voor een deel werd gecompenseerd door de stijging in de life sciences (+2,1%).

Het totale handelssaldo van de drie deelsectoren voor de eerste 9 maanden van 2014 bedroeg 17,2 miljard euro, waarmee het een positieve bijdrage leverde aan het totale handelssaldo van ons land, dat volgens het communautaire concept 9,3 miljard euro beliep tijdens die periode. Zonder de chemische industrie in haar geheel zou het Belgische handelssaldo dus negatief zijn geweest. In vergelijking met de overeenstemmende periode een jaar eerder, toen het handelssaldo van de 3 besproken sectoren 19,3 miljard bedroeg, betekende die 17,2 miljard niettemin een daling van bijna 11%. Deze daling was te wijten aan zowel een afname van de uitvoer (-1,4%) als een toename van de invoer (+1,4%), meer in het bijzonder van de invoer van buiten de EU (+10,7%), en was vooral het resultaat van een sterke daling van de handelssaldo's van de sectoren chemie (-28,3%) en rubber en kunststof (-13,8%); het saldo van de life sciences steeg immers met 20,2%.

We kunnen dus concluderen dat de nog altijd respectabele prestaties van de totale chemische industrie (Nace 20-22) lijken te lijden onder de slechte conjunctuur in de eurozone en in België, wat tot uiting komt in de minder goede cijfers tijdens de eerste 9 maanden van 2014, in het bijzonder in de deelsector chemie, in vergelijking met de overeenstemmende periode in 2013.

1 Algemene conjunctuur

De herfst "forecast" 2014 van de Europese Commissie voor 2014 en 2015 kleurt pessimistischer dan de vorige forecast van de lente 2014. De groei zou inderdaad verder vertragen in alle ontwikkelde economieën. Toch wordt er verwacht dat de groei op wereldvlak zal stabiliseren op 3,3% in 2014 (3,1% in 2013) en wat versnellen naar 3,8% in 2015, o.a. omdat de groei in China minder dan verwacht zou afzakken in 2014 en 2015.

Alle grote economische blokken zouden in 2014 en 2015 positieve groeicijfers blijven neerzetten. Uitschieter in 2014 voor de grote ontwikkelde economieën zouden de VSA blijven met 2,2%. De groei in Japan en in Europa zou echter maar half zo groot zijn.

Tabel 1-1: Reële % groei BBP (projectie herfst 2014)

	2013	2014	2015	2016
Eurozone	-0,5	0,8	1,1	1,7
EU	0,0	1,3	1,5	2,0
VSA	2,2	2,2	3,1	3,2
Japan	1,5	1,1	1,0	1,0
Wereld	3,1	3,3	3,8	4,1
China	7,6	7,3	7,1	6,9

Bron: European Economic Forecast autumn 2014

De Eurozone blijft met 0,8% in 2014, 1,1% in 2015 en 1,7% in 2016 zwakker presteren dan de rest van de EU en de andere grote economische blokken (uitz. is Japan in 2015 en 2016).

De herfstprojectie 2014 van de Europese Commissie werd gepubliceerd op 4 november 2014. De Economic Outlook, gepubliceerd door de OESO op 25 november 2014 bevestigt de prognoses van de Europese Commissie voor de Eurozone, de Verenigde Staten en op wereldvlak. Alleen voor Japan is de OESO pessimistischer en voorspelt dat de economische groei in dat land slechts 0,4% en 0,8% zou bedragen in 2014 en 2015. Sinds de publicatie van de EC herfst "forecast" 2014 heeft ook Eurostat officiële data gepubliceerd over de groei tot het derde kwartaal van 2014. Deze sluiten voor de Eurozone en de EU aan bij de projecties van de EC herfst "forecast" 2014 voor het ganse jaar.

Als we de groeiprognoses van de EC herfst forecast vergelijken met de vorige lente forecast valt het op dat vrijwel alle vooruitzichten in negatieve zin werden bijgesteld sinds de lente. Alleen China zou beter presteren dan eerder voorzien en de wereldeconomie zou even snel blijven groeien in 2015. De voorspelde positieve ontwikkelingen voor de Europese economie in de lente van 2014 worden dus niet aangehouden, wel integendeel.

Tabel 1-2: Herziening groei BBP sinds lente projectie 2014

	2014	2015
Eurozone	↓	↓
EU	↓	↓
VSA	↓	↓
Japan	↓	↓
Wereld	↓	=
China	↑	↑

Bron: European Economic Forecast spring 2014 & autumn 2014

Uit de enquêtes gevoerd door de Europese Commissie blijkt dat het economisch vertrouwen (Economic Sentiment Indicator) sinds het vorige conjunctuurrapport voor de EU achteruitging. Het economisch vertrouwen in de Eurozone is eveneens gedaald vanaf juli tot september 2014, om dan te stabiliseren in de twee laatste rapporteringmaanden. Na een hoogtepunt in februari 2014 gaat het economisch vertrouwen in België met een schommelende beweging flink naar beneden. Vanaf september stabiliseert de situatie. Hierbij dient dan toch vermeld dat het vertrouwen gedurende de gerapporteerde periode 2008-2014 zowel voor België als voor de Europese Unie boven het historisch gemiddelde ligt.

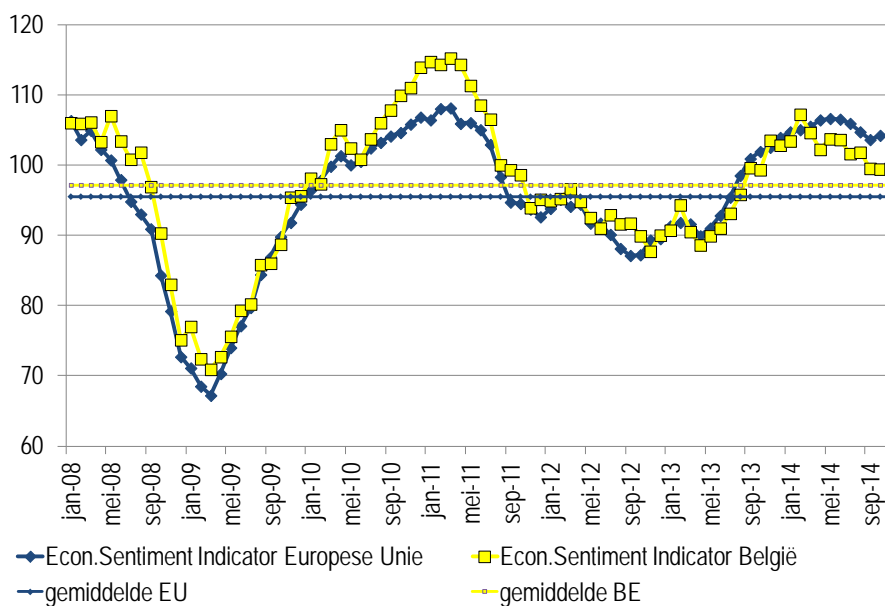
Het economisch vertrouwen in de EU en de eurozone volgt een gelijkaardig curve en resulteert uit uiteenlopende evoluties in de sectoren. De stabilisatie sinds september wordt vooral gevoed door positieve bijdragen van de industrie en de retail, terwijl het vertrouwen in de bouwsector daalt. In de dienstensector blijft het ongewijzigd. We merken wel op dat het consumentenvertrouwen verder achteruit gaat.

De Europese Commissie verwacht een lichte en trage terugval van de werkloosheidscijfers. Deze blijven alsnog boven de pre-crisiswaarden. Het gevaar voor deflatie blijft aanwezig maar zou stilaan moeten wegebben vanaf 2015. Hier dient te worden onderstreept dat deze projecties werden gemaakt vóór de recente forse terugval van de olieprijs. Deflatie kan ook remmend werken voor de verdere schuldafbouw en het welslagen van saneringsdoelstellingen bemoeilijken.

Uitrustingsinvesteringen zouden volgens de EC sterker toenemen vanaf 2016. De groei van de bouwinvesteringen is minder sterk omdat de bouwmarkt in een aantal landen nog herstelt van de crisis.

Andere externe factoren kunnen deze prognose ook negatief beïnvloeden. Geopolitiek is er de onstabiliteit in de relaties met Rusland en de situatie in het Midden-Oosten. Monetaire risico's blijven overeind in de Eurozone. De EC ziet weinig factoren die de prognose beter dan verwacht zou laten uitvallen tenzij toenemende export, een sneller herstel van consumptie en investeringen.

Grafiek 1-1: Economische sentiment indicator in de Europese Unie en België

Bron: Eurostat

In haar conjunctuurenquête van november bevestigt de Nationale Bank dat het ondernemersvertrouwen in België stabiliseert. De sectoren industrie, diensten en bouw dragen hiertoe bij, in de handel evolueert de stemming negatief.

De groeicijfers voor België en de aangrenzende landen zouden gunstig blijven evolueren in 2014 en 2015 t.o.v. 2013. Duitsland zou een groeidip ervaren in 2015. Voor 2016 worden betere groeivoorzichten vooropgesteld. De geprojecteerde groei voor België zou zowel in 2015 als in 2016 onder de gemiddelde voorzichten voor de Eurozone blijven.

Tabel 1-3: Reële % groei BBP (projectie herfst 2014)

	2013	2014	2015	2016
Eurozone	-0,5	0,8	1,1	1,7
België	0,3	0,9	0,9	1,1
Duitsland	0,1	1,3	1,1	1,8
Frankrijk	0,3	0,3	0,7	1,5
Nederland	-0,7	0,9	1,4	1,7

Bron: European Economic Forecast autumn 2014

Voor al de hier onder bestudeerde landen werden de groeicijfers voor 2014 (forecast herfst 2014) naar beneden herzien in vergelijking met de forecast lente 2014, met uitzondering van een status-quo voor Nederland in 2015.

Tabel 1-4: Herziening groei BBP sinds lente projectie 2014

	2014	2015
Eurozone	↓	↓
België	↓	↓
Duitsland	↓	↓
Frankrijk	↓	↓
Nederland	↓	=

Bron: European Economic Forecast spring 2014 & autumn 2014

In haar landenanalyse stelt de EC dat zowel de prestaties als de prognoses voor België verzwakt zijn. De toenemende groei in het vierde kwartaal 2013 heeft zich niet verder doorgezet in 2014. Vandaar de bescheiden groeivoorzichten voor de periode 2014-2016.

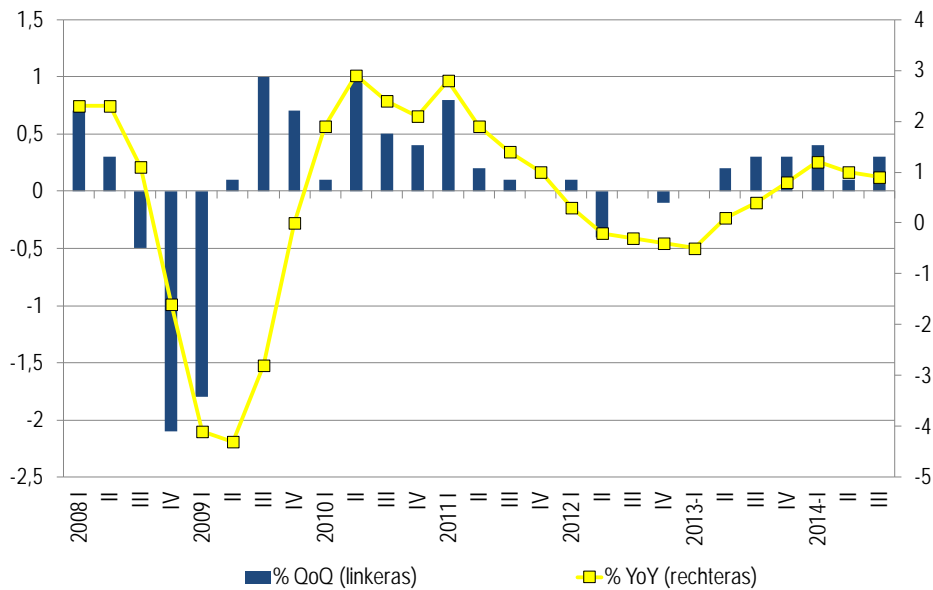
De versterking van de binnenlandse vraag zoals vooropgesteld door de Europese Commissie in de vorige forecast wordt niet waargemaakt door de bescheiden groei van de inkomens. De inkomensgroei (gesteld op 1% over de periode 2014-2016) wordt vooral op korte termijn afgeremd door de lage inflatie en de aankomende overheidsmaatregelen om de competitiviteitsgraad te verbeteren.

In 2014 worden de vooruitzichten voor de investeringsgroei geprojecteerd op 3,6%, maar dit wordt volgens de EC sterk beïnvloed door eenmalige bewegingen. Deze groei zou fors terugvallen in 2015 tot +0,9%, mede beïnvloed door de bouwsector (o.a. impact hervorming woonbonus en btw). De hoge bezettingsgraad (tendeert naar zijn historische gemiddelde) en de gunstige financieringsvoorwaarden verhinderen niet dat de investeringsbereidheid niet toeneemt. Deze wordt beïnvloed door de zwakke interne vraag en door minder goede exportprestaties.

Ook in de buurlanden werden de groeiprognoses naar beneden herzien. Het Duitse BBP zou in 2014 en 2015 groeien met resp. 1,3% en 1,1%. Aarzelende privé-investeringen en een zwakke internationale omgeving zijn hier de belangrijkste oorzaken van. De binnenlandse vraag blijft daarentegen de belangrijkste motor voor de groei. Verder blijven de consumptie en de arbeidsmarkt robuust. De groeiprognoses voor Frankrijk zouden de zwakste zijn van de vier landen (BE, DE, FR, NL). De belangrijkste elementen van de totale vraag (consumptie, investeringen, export) dragen bij tot de zwakke groeiprestatie van 2014, de betere prestatie in 2015 zou vooral van de privé-consumptie moeten komen. Voor de vier landen zouden de groeiprognoses voor Nederland nog het nauwst aansluiten bij de vorige (lente) forecast. De groei in 2014 wordt nog geremd door een aantal incidentele factoren (lager energieverbruik, uitdovende belastingsmaatregelen voor autoaankoop) maar naar 2015 toe zouden de consumptie en in mindere mate de investeringen bijdragen tot de groeiprestaties.

Uit de onderstaande grafiek blijkt dat de groei van het reëel Belgisch bbp die werd opgetekend vanaf het tweede kwartaal 2013 zich doorzette gedurende de vier daaropvolgende kwartalen zowel in kwartaal-op-kwartaalcijfers als in jaar-op-jaar cijfers. In het tweede en derde kwartaal van 2014 lopen de groeicijfers (kwartaal-op-kwartaal en jaar-op-jaar) wat achteruit.

Grafiek 1-2: Ontwikkeling van het reëel Belgisch bbp per kwartaal

Bron: Nationale Bank van België (INR)

2 Conjunctuur in de chemische nijverheid (20), de life sciences (21) en de verwerking van kunststof en rubber (22)

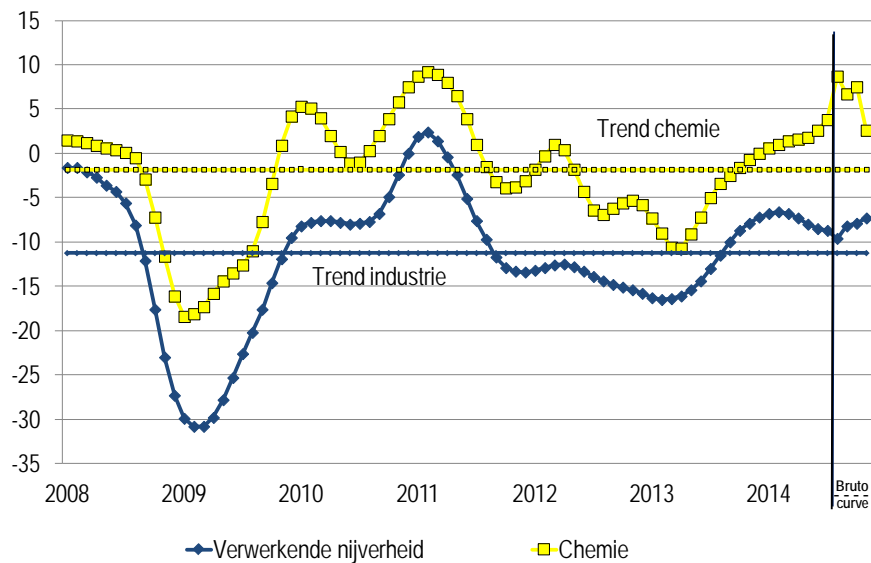
2.1 Conjunctuur

Chemie

De conjunctuurcurve in de chemische sector zoals weergegeven in de grafiek hieronder omvat de periode 2008, vanaf het uitbreken van de economische en financiële crisis, tot november 2014. Voor de crisis van 2008-2009 bleven de conjunctuurschommelingen relatief beperkt. Na de crisis van 2008 daarentegen, en meer bepaald tijdens de periode 2010-2013, werden grotere schommelingen opgetekend. Vanaf 2011 verslechterde het ondernemingsklimaat, om opnieuw te verbeteren tussen mei 2013 en juli 2014. De laatste bruto gegevens (augustus tot november) tonen echter een afname van het vertrouwen in de chemische nijverheid in november 2014 omwille van duidelijk dalende vraagvooruitzichten, en dit in tegenstelling tot het verloop in de industrie. Zowel de conjunctuurcurve van de industrie als die van de chemie komt boven het trendniveau uit dat opgetekend werd tussen januari 2008 en november 2014¹. De chemische sector is omwille van zijn belang in ruime mate richtinggevend voor het vertrouwensklimaat in de hele industrie. In november 2014 kenden de vraagvooruitzichten een dalende trend in de chemische nijverheid, en ook de voorraadsituatie bleek minder gunstig.

¹ Berekend op basis van de bruto gegevens om de laatste resultaten op te kunnen nemen.

Grafiek 2-1: Conjunctuurcurve in de verwerkende nijverheid en in de chemische nijverheid² en trendniveau (2008-november 2014)

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquêtes

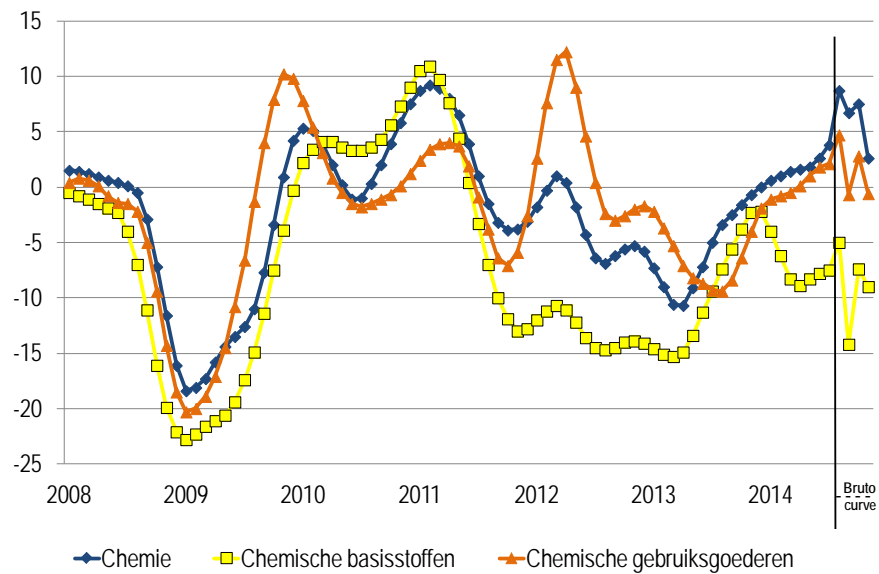
Het ondernemingsklimaat in de chemische nijverheid kan men beoordelen aan de hand van de evolutie in twee componenten, namelijk de chemische basisstoffen en de gebruiksgoederen. Het ondernemersvertrouwen in deze component trekt in het eerste deel van 2014 de afgevlakte vertrouwenscurve van de chemie naar omhoog. Sinds november 2013 zijn de uitspraken over de orderpositie aanzienlijk positiever dan voor de chemische basisstoffen³, die een achteruitgang kennen. Wat de vraagvooruitzichten voor de drie volgende maanden betreft, ziet men dat het ondernemersvertrouwen voor de chemische gebruiksgoederen⁴ vanaf juni 2014 gezakt is en dat het de minder gunstige evolutie van de chemische basisstoffen lijkt te volgen, die sinds het najaar van 2013 een daling kennen. In november 2014 toonden de ondernemers in chemische basisstoffen zich ongeruster ten opzichte van het voorradenpeil, maar wel optimistischer met betrekking tot hun orderpositie.

² NACE-code: 20.1, 20.2 20.3, 20.4, 20.5, 21.1, 21.2.

³ Bestrijkt de NACE-codes: 20.11, 20.12, 20.13, 20.14., 20.15, 20.16, 20.17

⁴ Bestrijkt de NACE-codes: 20.3, 20.4, 20.5, 21

Grafiek 2-2: Conjunctuurcurven in de chemische nijverheid en haar componenten

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquêtes

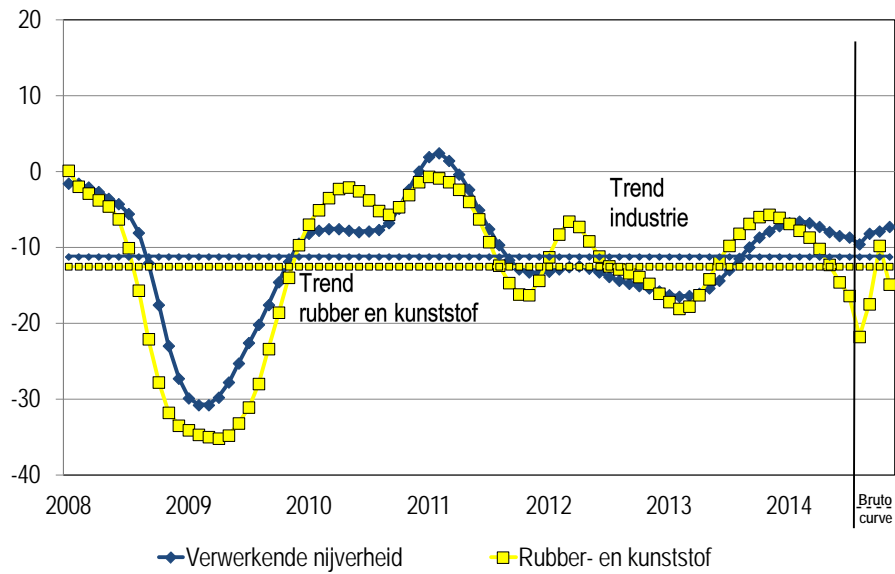
Kunststof en rubber

De grafiek hieronder toont de conjunctuurcurve in de kunststof- en rubbernijverheid sinds de economische en financiële crisis van 2008 tot november 2014.

Net zoals in de industrie als geheel, is het ondernemingsklimaat in de kunststof- en rubbernijverheid vanaf 2011 globaal verslechterd.

In juli 2014 bereikte de afgevlakte vertrouwenscurve van de kunststof- en rubbersector haar laagste peil sinds het derde kwartaal van 2009. De bruto curve vertoonde evenwel nadien opnieuw een stijging dankzij een verbeterd oordeel over de voorraden en de orderpositie. In november 2014 echter kende de bruto vertrouwenscurve in de kunststof- en rubbernijverheid opnieuw een daling in de twee genoemde componenten.

Grafiek 2-3: Conjunctuurcurven in de kunststof- en rubbernijverheid

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquêtes

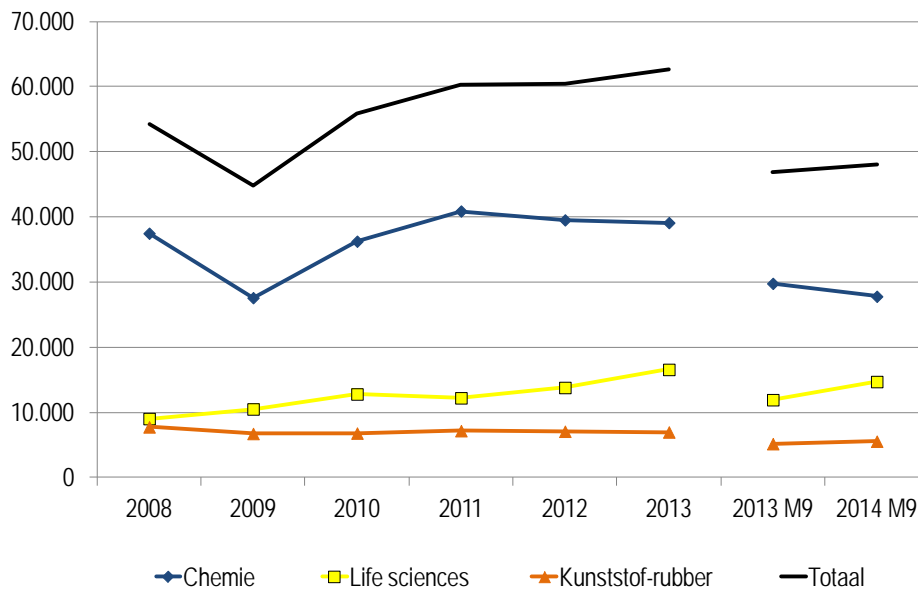
2.2 Omzet, productie en productieprijzen

2.2.1 Omzet op basis van de btw-gegevens

De gecumuleerde omzet voor de drie sectoren steeg met 2,5% in de eerste negen maanden van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende periode van het jaar voordien. De evolutie is evenwel verschillend naargelang de sectoren. Tegenover de omzetgroei in de sectoren life sciences (+23,4%) en kunststof en rubber (+7,4%) stond een daling in de sector chemie (-6,7%)⁵.

⁵ Voor meer gedetailleerde gegevens over de investeringen per subsector kunt u terecht op de site van de fod Economie: http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/economie/ondernemingen/omzet_en_investeringen/investeringen/historiek/

Grafiek 2-4: Omzet in de drie sectoren (in miljoenen euro)

Bron: AD Statistiek - Statistics Belgium, voorlopige gegevens

Tabel 2-1: Totale omzet

(in miljoen euro, verandering* in %)	NACE-code	Totale Omzet							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 M9	2014 M9
Chemie	20	37.480	27.585	36.253	40.889	39.526	39.108	29.782	27.801
			-26,4%	31,4%	12,8%	-3,3%	-1,1%		-6,7%
Life sciences	21	9.030	10.504	12.805	12.215	13.802	16.575	11.928	14.714
			16,3%	21,9%	-4,6%	13,0%	20,1%		23,4%
Kunststof-rubber	22	7.753	6.738	6.805	7.173	7.085	6.972	5.177	5.560
			-13,1%	1,0%	5,4%	-1,2%	-1,6%		7,4%
Totaal	20-22	54.264	44.827	55.864	60.277	60.414	62.655	46.886	48.075
			-17,4%	24,6%	7,9%	0,2%	3,7%		2,5%

*In miljoen euro en in groeipercentage ten opzichte van het jaar ervoor

Bron: AD Statistiek - Statistics Belgium, voorlopige gegevens

Chemie

Op basis van de voorlopige gegevens kende de sector chemie een dalend verloop in de eerste negen maanden van 2014 (-6,7%) ten opzichte van dezelfde periode in 2013 als gevolg van een daling met 11,1% van de omzet in subsector 201 (Vervaardiging van chemische basisproducten). Deze daling is grotendeels te wijten aan de bedrijvigheid van een btw-plichtige onderneming die sinds begin 2014 maakloonwerk verricht voor het buitenland. Deze subsector is daarbij in termen van omzet veruit de belangrijkste in de sector chemie.

Life sciences

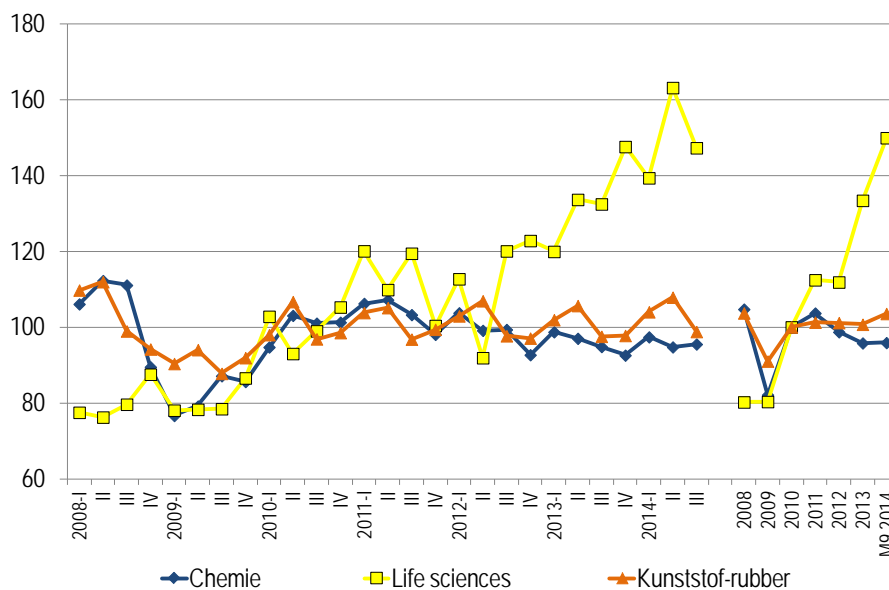
In de eerste negen maanden van 2014 ten opzichte van dezelfde periode het jaar voordien steeg de omzet van de sector life sciences met 23,4%. Deze opmerkelijke stijging is volledig toe te schrijven aan de stijging van de omzet in subsector 212 (Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten). De omzet in subsector 211 (Vervaardiging van farmaceutische basisproducten) is in de beschouwde periode namelijk met 78% gedaald doordat een van de grootste ondernemingen in 2014 geen btw-aangiften meer heeft ingediend. Het aandeel van deze onderneming in de sector als geheel bedraagt nog slechts 0,5% tegenover 3,1% in M9 2012 en 2,7% in M9 2013.

Kunststof en rubber

In de loop van de eerste negen maanden van 2014 steeg de omzet in de kunststof- en rubbersector met 7,4% vergeleken met dezelfde periode van 2013. De twee subsectoren van de kunststof- en rubbersector kenden een asymmetrisch verloop tijdens de referentieperiode: subsector 222 (Vervaardiging van kunststoffen) kende een omzetgroei van 8,9%, in tegenstelling tot subsector 221 (Vervaardiging van rubberproducten), die een daling met 4,4% vertoonde.

2.2.2 Productie volgens de Prodcom-indexen

Grafiek 2-5: Productie-index (Prodcom) in de drie sectoren (2010=100)

Bron: AD Statistiek-Statistics Belgium, gegevens in volume, gecorrigeerd voor werkdagen

Tabel 2-2: Productie in België, in het eurogebied en in de drie buurlanden

	Chemie			Life sciences			Kunststof-rubber		
	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta M9 13 -$ M9 14	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta M3 13 -$ M3 14	$\Delta 2008-$ 2013	$\Delta 2012-$ 2013	$\Delta M9 13 -$ M9 14
Eurozone	-1,8%	-0,3%	0,1%	14,5%	3,9%	11,3%	-6,6%	0,5%	3,1%
België	-8,5%	-3,0%	-1,0%	66,2%	19,2%	16,5%	-2,9%	-0,4%	1,8%
Duitsland	-0,1%	0,6%	-1,9%	6,8%	5,5%	6,6%	5,6%	1,8%	2,0%
Frankrijk	2,1%	1,8%	4,0%	1,8%	0,5%	-5,5%	-12,3%	-1,8%	2,7%
Nederland	6,8%	-4,3%	2,0%	23,2%	1,5%	6,7%	-2,1%	0,2%	3,9%

Bron: Eurostat, gegevens in volume, gecorrigeerd voor werkdagen

Chemie

Volgens Eurostat bleef de productie in het eurogebied voor de chemische sector stabiel in de eerste negen maanden van 2014 in vergelijking met de overeenstemmende periode van 2013 (+0,1%). Tijdens dezelfde periode nam de industriële bedrijvigheid van de chemische sector toe in Frankrijk (4%) en in Nederland (2%), in tegenstelling tot België (-1%) en Duitsland (-1,9%).

De lichte daling die men in België vaststelt, is toe te schrijven aan de evolutie in subsector 205 (Vervaardiging van andere chemische producten) die een opmerkelijke daling kent (-7,1%), terwijl de productie in de belangrijkste subsector, nl. subsector 201 (Vervaardiging van chemische basisproducten) met 0,8% achteruitgaat.

Ten opzichte van het peil voor de crisis (M9 2007: 98,6) daalde de productie van de chemische sector in België met 2,7% (M9 2014: 95,9).

Life sciences

De productie in de life sciences groeide in het eurogebied met 11,3% in de eerste negen maanden van 2014, vergeleken met dezelfde periode in 2013. In de eerste drie kwartalen van 2014 blinkt de Belgische index opnieuw uit met een stijging ten opzichte van het jaar ervoor die duidelijk hoger ligt dan die van de drie buurlanden. In België nam de bedrijvigheid sterk toe (16,5%), terwijl de productie in Nederland en in Duitsland een bescheidenere groei kende (respectievelijk +6,7% en +6,6%). In Frankrijk daarentegen daalde de productie duidelijk tijdens de beschouwde periode (-5,5%).

Ten opzichte van het peil voor de crisis (M9 2007 = 72,6) vertoont de productie in België een stijging met 106,6% (M9 2014: 149,9).

Kunststof en rubber

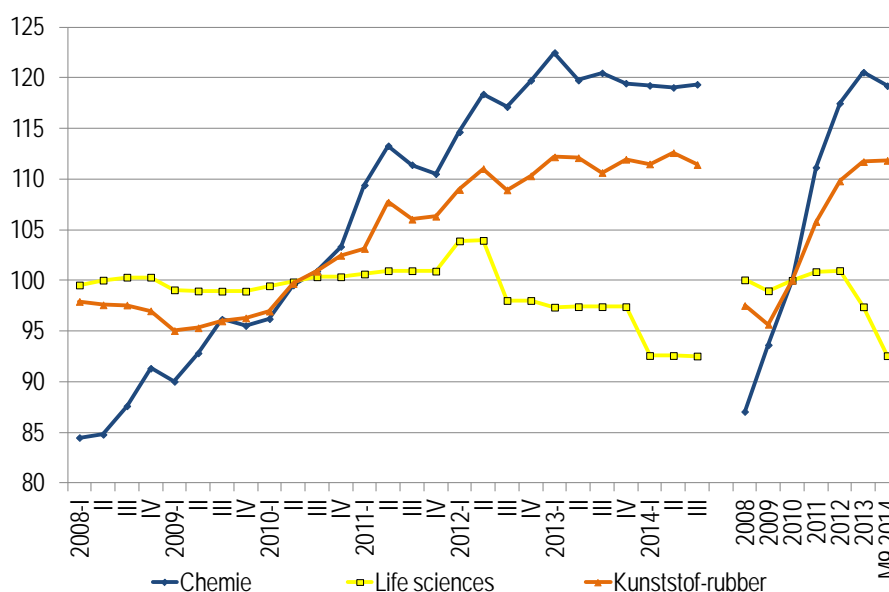
Het verloop sinds begin 2014 geeft een stijging van de productie met 3,1% in het eurogebied en met 1,8% in België ten opzichte van de eerste drie kwartalen van 2013.

De drie belangrijkste buurlanden presteren evenwel beter dan België tijdens de eerste negen maanden van 2014. Ten opzichte van het jaar ervoor stijgt de index met 2% in Duitsland, met 2,7% in Frankrijk en met 3,9% in Nederland.

Het productiepeil van de kunststof en rubber in België (M9 2014: 103,5) loopt vrij gelijk met de situatie voor de crisis (M9 2007 = 103,4).

2.2.3 Prijzen volgens de Prodcom-indexen⁶

Grafiek 2-6: Afzetprijnsindexen (2010=100)

Bron: AD Statistiek - Statistics Belgium, bruto gegevens

Tabel 2-3: Afzetprijzen in België, in het eurogebied en in de drie buurlanden

	Chemie			Life sciences			Kunststof-rubber		
	Δ2008-2013	Δ2012-2013	ΔM9 13 - M9 14	Δ2008-2013	Δ2012-2013	ΔM3 13 - M3 14	Δ2008-2013	Δ2012-2013	ΔM9 13 - M9 14
Eurozone	11,3%	-1,1%	-1,6%	-4,7%	-0,3%	-1,6%	6,7%	0,4%	-0,1%
België	38,5%	2,6%	-1,4%	-2,7%	-3,5%	-4,9%	14,6%	1,7%	0,2%
Duitsland	9,5%	-0,9%	-1,3%	2,5%	-0,4%	1,5%	6,5%	0,4%	0,3%
Frankrijk	6,6%	-2,4%	-2,4%	-8,9%	2,6%	-3,7%	3,3%	0,8%	-0,3%
Nederland	8,7%	-2,8%	-1,7%	-0,7%	-0,3%	-0,7%	7,5%	0,3%	-0,2%

Bron: Eurostat, bruto gegevens

Chemie

Volgens Eurostat daalden de afzetprijzen in het eurogebied ten opzichte van het jaar ervoor met 1,6% in de eerste negen maanden van 2014⁷.

⁶ Prodcom is de maandelijkse enquête naar de industriële productie. In het kader van de samenwerking tussen de EG-landen wordt gestreefd naar een betere vergelijkbaarheid van de statistische gegevens. Het statistisch bureau van de Europese Gemeenschap heeft daarom het initiatief genomen om de gegevens inzake industriële productie in alle lidstaten te verzamelen met dezelfde productlijst, in dezelfde sectoren, enzovoort. Dit initiatief kreeg de naam « Prodcom »: « PRODUITS de la COMmunité européenne ». Meer info vindt u op de site van de fod Economie: <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/prodcom/>

⁷ Volgens het Chemicals Trends Report van de Cefic van oktober 2014 daalden de productieprijsen in de chemische sector van de Europese Unie met 1,7% tijdens de eerste acht maanden van 2014, vergeleken met dezelfde periode van het jaar ervoor.

Ten opzichte van dezelfde periode het jaar ervoor daalden de afzetprijzen in de chemische nijverheid in België (-1,4%) in de eerste drie kwartalen van 2014; een verloop dat te vergelijken is met Duitsland (-1,3%). In Nederland (-1,7%) en Frankrijk (-2,4%) was de daling van de afzetprijzen meer uitgesproken.

Het is de eerste keer dat er in België een daling van de afzetprijzen geregistreerd werd sinds 2008.

In België trok de daling van de prijzen in subsector 201 (Vervaardiging van chemische basisproducten) de prijzen naar beneden (-2,1% ten opzichte van de eerste drie kwartalen van 2013). Met uitzondering van de prijzen in subsector 205 (Vervaardiging van andere chemische producten), die licht daalden (-0,4%), stelde men in de andere subsectoren lichte prijsstijgingen vast.

Ten opzichte van het gemiddelde van de eerste drie kwartalen van 2007 stegen de afzetprijzen in België met 46,6% in 2014, hetgeen neerkomt op een zeer sterke stijging in de periode 2007-2014 ten opzichte van de buurlanden, waar de prijsstijging geringer was. De prijsdaling in België in de eerste drie kwartalen van 2014 ten opzichte van 2013 blijft niettemin opmerkelijk.

De life sciences

In de eerste negen maanden van 2014 lagen de afzetprijzen in het eurogebied minder hoog dan in dezelfde periode van 2013 (-1,6%).

In hetzelfde tijdsbestek daalden de prijzen in Frankrijk (-3,7%) en in Nederland (-0,7%), net als in België (-4,9%). In Duitsland daarentegen steeg het peil van de afzetprijzen met 1,5%.

Vergeleken met het niveau van voor de crisis (M9 2007: 99,2) liggen de afzetprijzen in België 6,7% lager (M9 2014: 92,5), een opvallende daling ten opzichte van de piek in 2012 (-9,2%)

Het prijsverloop in België vertoont overigens sinds 2012 duidelijk een dalende trend.

Kunststof en rubber

De afzetprijzen in het eurogebied daalden in de eerste drie kwartalen van 2014 met 0,1% ten opzichte van het jaar ervoor. In dezelfde periode stegen de afzetprijzen met 0,2% in België en met 0,3% in Duitsland, terwijl ze daalden in Frankrijk (-0,3%) en in Nederland (-0,2%).

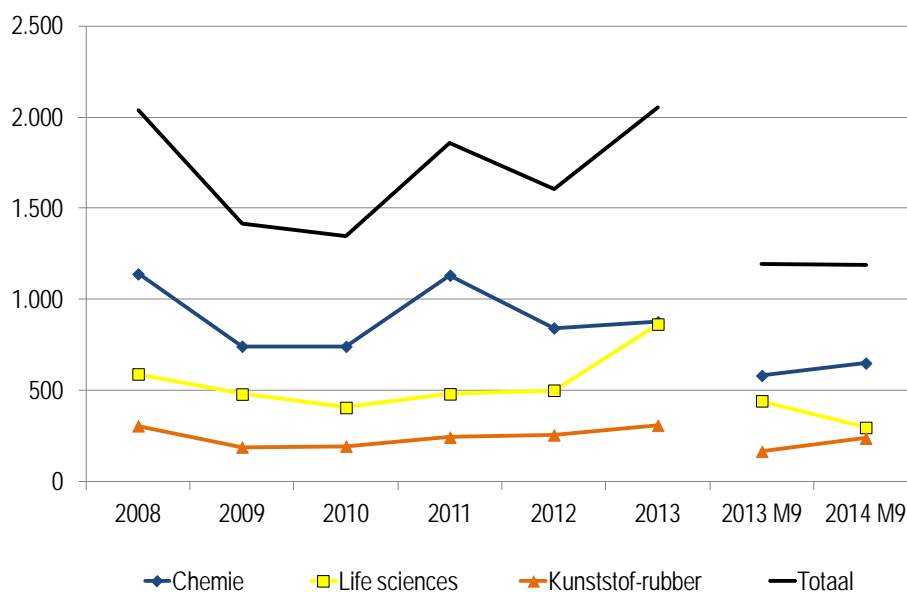
De kunststof- en rubbersector kende een prijsstijging met 17,5% tussen de eerste drie kwartalen van 2014 en dezelfde periode in 2007, een sterkere prijsstijging dan in de buurlanden.

2.3 Investerings en de bezettingsgraad van de productiecapaciteit

2.3.1 Investerings

De gecumuleerde investeringen voor de drie sectoren daalden met 0,5% in de eerste negen maanden van 2014 ten opzichte van dezelfde periode het jaar voordien. De evolutie verschilt van sector tot sector. De daling van de investeringen in de sector life sciences (-32,9% ten opzichte van een bijzonder hoog investeringspeil in 2013, voornamelijk te wijten aan een bijzonder grote overname van immateriële activa door één enkele onderneming in de loop van 2013) werd gecompenseerd door een toename in de twee andere sectoren. De investeringen in de sector chemie en kunststof en rubber gingen namelijk terug in stijgende lijn, met een stijging van respectievelijk 11,7% en 43,4% in de onderzochte periode⁸.

Grafiek 2-7: Investerings in de drie sectoren (in miljoen euro)

Bron: AD Statistiek - Statistics Belgium

⁸ Voor meer gedetailleerde informatie over de investeringen per subsector kunt u terecht op de site van de fod Economie.

Tabel 2-4: Totale investeringen

(in miljoen euro, verandering* in %)	NACE- code	Investeringen							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 M9	2014 M9
Chemie	20	1.140	743	743	1.133	843	877	583	651
			-34,8%	-0,1%	52,5%	-25,5%	4,0%		11,7%
Life sciences	21	591	481	408	482	502	865	444	298
			-18,6%	-15,3%	18,3%	4,1%	72,2%		-32,9%
Kunststof-rubber	22	307	191	196	245	257	310	167	240
			-37,9%	2,6%	25,1%	5,1%	20,3%		43,4%
Totaal	20-22	2.039	1.415	1.346	1.860	1.603	2.052	1.194	1.189
			-30,6%	-4,9%	38,2%	-13,8%	28,0%		-0,5%

*In miljoen euro, groeipercentage ten opzichte van het jaar ervoor
Bron: AD Statistiek - Statistics Belgium, voorlopige gegevens

Chemie

De investeringen in de sector chemie namen toe in de eerste negen maanden van 2014 (+11,7%) ten opzichte van dezelfde periode in 2013 als gevolg van een stijging met 8,4% van de investeringen in subsector 201 (vervaardiging van chemische basisproducten) en leverden zo een aanzienlijke bijdrage (9,5 procentpunt) tot de groei van de totale investeringen van de sector. Subsector 203 (Vervaardiging van verf, vernis, drukinkt en mastiek) verdubbelde nagenoeg (+90,7%) zijn investeringen in deze periode en leverde zo een extra bijdrage van 2,7 procentpunt aan het totaal, terwijl de andere subsectoren een geringere invloed uitoefenden.

De life sciences

In de eerste negen maanden van 2014 namen de investeringen van de sector life sciences af met 32,9%, door een bijzonder uitgesproken daling in subsector 212 (Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen), die de totale daling in de sector life sciences verklaart, gezien het marginale belang van de tweede subsector, subsector 211 (Vervaardiging van farmaceutische producten). De investeringen in de sector life sciences lagen daardoor in de eerste drie kwartalen van 2014 op een lager peil dan in de overeenstemmende periodes van 2012 en 2013.

Kunststof en rubber

De kunststof- en rubbersector vervolgde zijn investeringen gedurende het hele jaar 2014 en vertoonde vergeleken met het jaar ervoor een toename van de investeringen met 43,4% in de eerste negen maanden. Dit groeicijfer weerspiegelt onder meer de bouw van een fabriek die in het laatste kwartaal van 2013 werd opgestart, als gevolg van de bestedingen van een multinational in subsector 222 (Vervaardiging van producten van kunststof).

2.3.2 Bezettingsgraad van de productiecapaciteit

Volgens de door de Cefic⁹ verstrekte gegevens lag de bezettingsgraad van de productiecapaciteit in de Europese Unie in het tweede kwartaal van 2014 lager (80,6%) dan in het kwartaal ervoor (81,2%), maar steeg deze ten opzichte van het overeenstemmende kwartaal van 2013 (78,1%). Deze cijfers liggen evenwel onder de piek die na de crisis werd opgetekend in het eerste kwartaal van 2011 (85,1%).

⁹ Cefic, Chemical Trend Report, oktober 2014

In België schommelt de gemiddelde bezettingsgraad (trendmatige waarde) voor elk van de onderzochte sectoren zoals te zien hieronder (T1 2007—T3 2014) tussen de 78% en 81%:

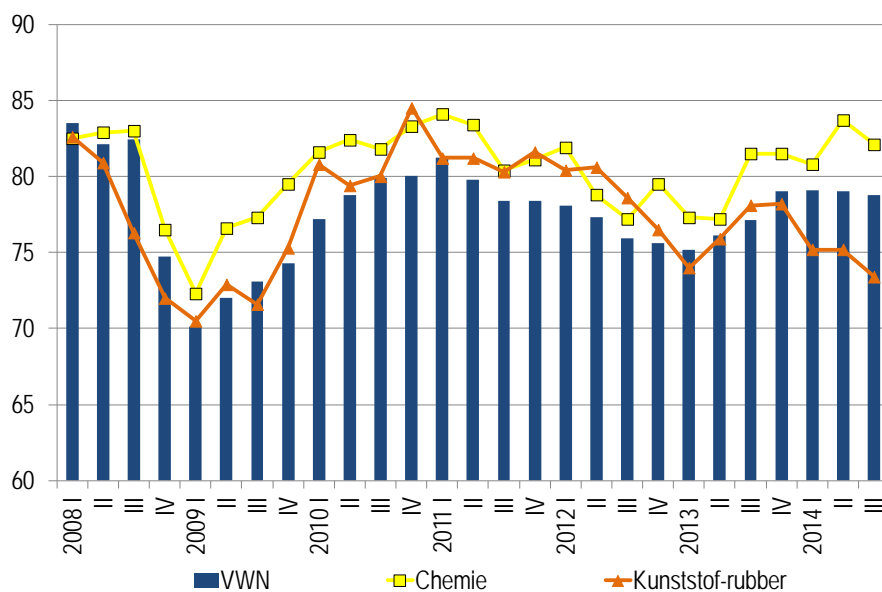
- voor de chemie: 80,7%
- voor de kunststof en rubber: 79,1%
- voor de verwerkende nijverheid: 78,5%

In het derde kwartaal van 2014 steeg de bezettingsgraad in de chemie licht ten opzichte van het jaar ervoor, door een intensiever gebruik van het productiemateriaal voor consumptiegoederen, maar daalde deze in de sector kunststof en rubber. Dit negatieve verschil is evenwel in contrast met de resultaten van de verwerkende nijverheid als geheel, die in deze periode een lichte stijging kende (+2,2 procentpunten).

Uit de meest recente cijfers over de bezettingsgraad (derde kwartaal 2014) blijkt dat de chemiesector zijn capaciteit voor 82,1% gebruikt, hetgeen boven het trendmatige peil ligt.

De bezettingsgraad van de capaciteit van de kunststofsector wijkt sinds het begin van het jaar duidelijk af van zijn trendmatige peil en bereikt een percentage van 73,4%, dat is een peil dat niet meer werd bereikt sinds het derde kwartaal van 2009. Dit zou te maken kunnen hebben met de toename van de investeringen die laatst gerealiseerd werden.

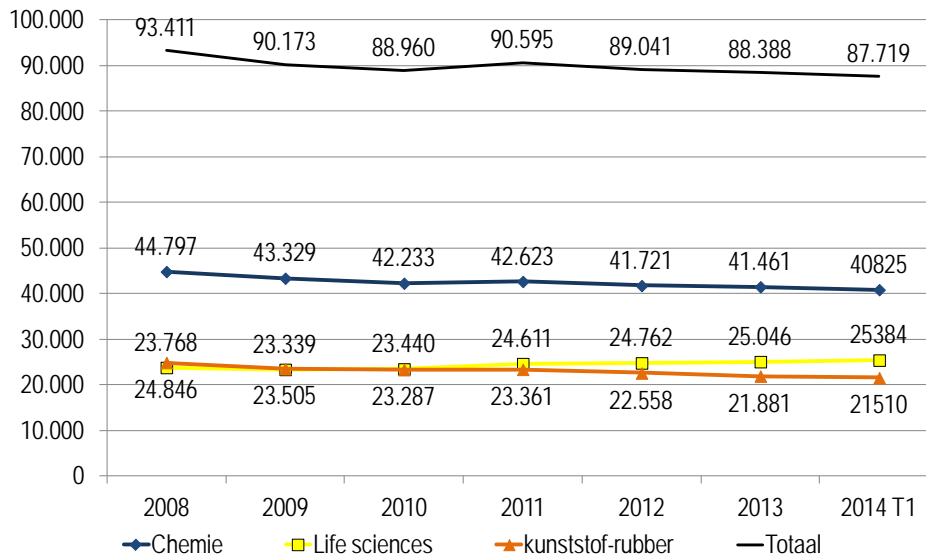
Grafiek 2-8: Seizoengezuiverde bezettingsgraad van de productiecapaciteit (in %)

Bron: NBB (Belgostat), conjunctuurenquêtes

2.4 Werkgelegenheid

Grafiek 2-9: Werkgelegenheid in de drie sectoren

Bron: Centrale statistieken RSZ

Aan het einde van het eerste kwartaal van 2014 telden de drie sectoren samen 87.719 rechtstreekse arbeidsplaatsen¹⁰, wat neerkomt op een lichte daling met 1% vergeleken met dezelfde periode in 2013. In dezelfde periode nam de werkgelegenheid in de chemiesector af met 1,8% en die in de verwerking van kunststof en rubber met 3,2%. Daarentegen steeg het aantal werknemers in de sector life sciences met 2,1%.

Voor het jaar 2013 in zijn geheel kende enkel de sector life sciences een toename van het aantal arbeidsplaatsen (+1,1%) vergeleken met 2012, terwijl de rechtstreekse werkgelegenheid in de sectoren chemie en verwerking van kunststof en rubber daalde met respectievelijk 0,6% en 3%.

Tabel 2-5: Werkgelegenheid in de drie sectoren

	Nace code	2000 (nace 2003)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 T1	2014 T1
Chemie	20	53.050	44.797	43.329	42.233	42.623	41.721	41.461	41.563	40.825
				-3,3%	-2,5%	0,9%	-2,1%	-0,6%		-1,8%
Life sciences	21	18.252	23.768	23.339	23.440	24.611	24.762	25.046	24.859	25.384
				-1,8%	0,4%	5,0%	0,6%	1,1%		2,1%
Kunststof-rubber	22	26.719	24.846	23.505	23.287	23.361	22.558	21.881	22.214	21.510
				-5,4%	-0,9%	0,3%	-3,4%	-3,0%		-3,2%
Totaal	20-22	98.021	93.411	90.173	88.960	90.595	89.041	88.388	88.636	87.719
				-3,5%	-1,3%	1,8%	-1,7%	-0,7%		-1,0%

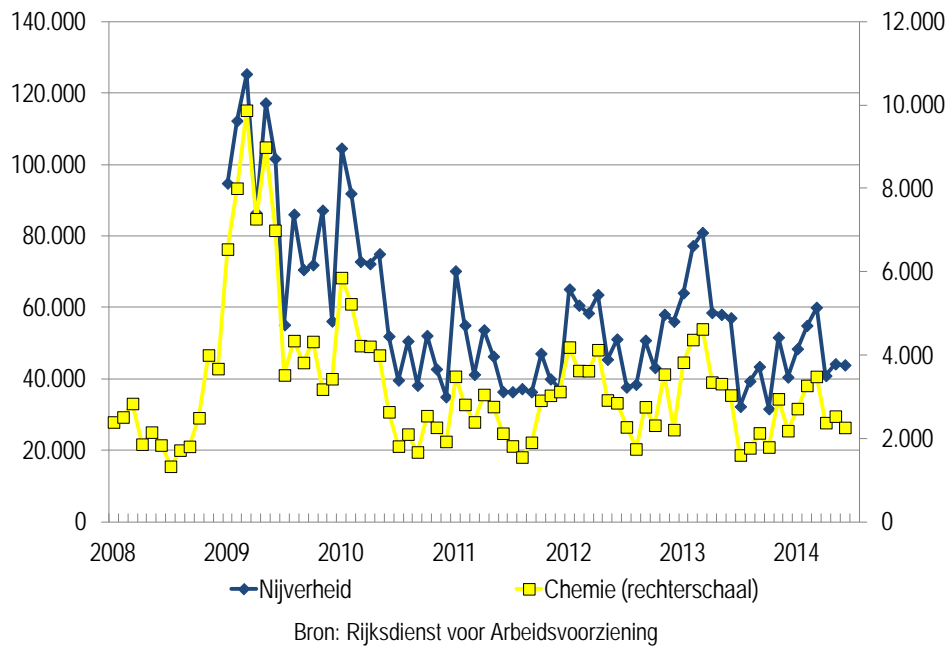
Het opgegeven percentage toont de evolutie ten opzichte van de voorgaande periode.

Bron: Centrale statistieken RSZ

¹⁰ Het betreft het aantal arbeidsplaatsen. Uitzendarbeid wordt niet meegerekend.

2.5 Tijdelijke werkloosheid in de chemiesector

Grafiek 2-10: Tijdelijke werkloosheid in de chemische nijverheid

Getuigend van de seizoenschommelingen¹¹ daalde het aantal personen dat aanspraak maakte op de regeling voor tijdelijke werkloosheid in de loop van de eerste twee kwartalen van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende kwartalen van het jaar ervoor. In het tweede kwartaal van 2014 (gemiddeld 2.391 personen) werden 1.117 personen minder ingeschreven bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) vergeleken met het overeenstemmende kwartaal van 2013 (gemiddeld 3.233 personen), dat is een daling met 26,1% vergeleken met het jaar ervoor. In de eerste zes maanden van 2014 bedroeg de daling 26,1% ten opzichte van dezelfde periode het jaar ervoor.

Voor de verwerkende nijverheid als geheel daalde het aantal personen in tijdelijke werkloosheid ten opzichte van het jaar ervoor zowel in het eerste kwartaal van 2014 als in het volgende kwartaal en bereikte een niveau van 43.002 personen. In de eerste zes maanden van 2014 nam het aantal tijdelijk werklozen in de industrie af met 26,2% vergeleken met dezelfde periode in 2013.

2.6 Buitenlandse handel

De in dit hoofdstuk gebruikte cijfers inzake buitenlandse handel zijn afkomstig van Eurostat, en dus op basis van het communautair concept. Tevens betreft dit cijfers volgens het geharmoniseerd systeem en niet volgens de NACE-codes, waardoor de polymeren niet zijn opgenomen onder chemie maar wel onder rubber en kunststoffen.

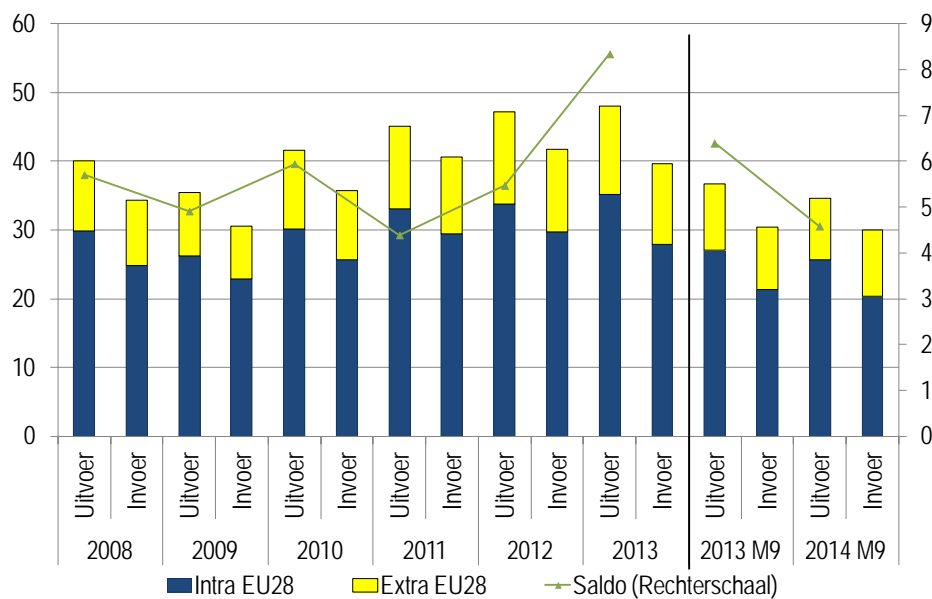
¹¹ Het verloop van de tijdelijke werkloosheid is seizoensgebonden. Het gebruik van tijdelijke werkloosheid neemt toe in het eerste kwartaal van het jaar, terwijl dit in het derde kwartaal het laagste peil bereikt. Men dient deze indicator dus van jaar tot jaar te bekijken.

2.6.1 Handelssaldo volgens het geharmoniseerd systeem

Het totale handelssaldo van de drie sectoren voor de eerste 9 maanden van 2014 bedroeg 17,2 miljard euro. Dit is een daling van bijna 11% in vergelijking met deze periode een jaar eerder (het saldo van de 3 besproken sectoren bedroeg toen 19,3 miljard bedroeg), te wijten aan zowel een afname van de uitvoer (-1,4%) als aan een toename van de invoer (+1,4%), en meer in het bijzonder de invoer komende uit landen buiten de EU. Dit saldo draagt bijgevolg positief bij tot het totale handelssaldo van België, dat 9,3 miljard euro bedroeg tijdens deze periode. Zonder de chemische en farmaceutische producten, kunststof en rubber zou het Belgische handelssaldo negatief worden.

Chemie

Grafiek 2-11: Buitenlandse handel van de chemische nijverheid (GS-codes 28 - 38, excl. 30), in miljarden euro

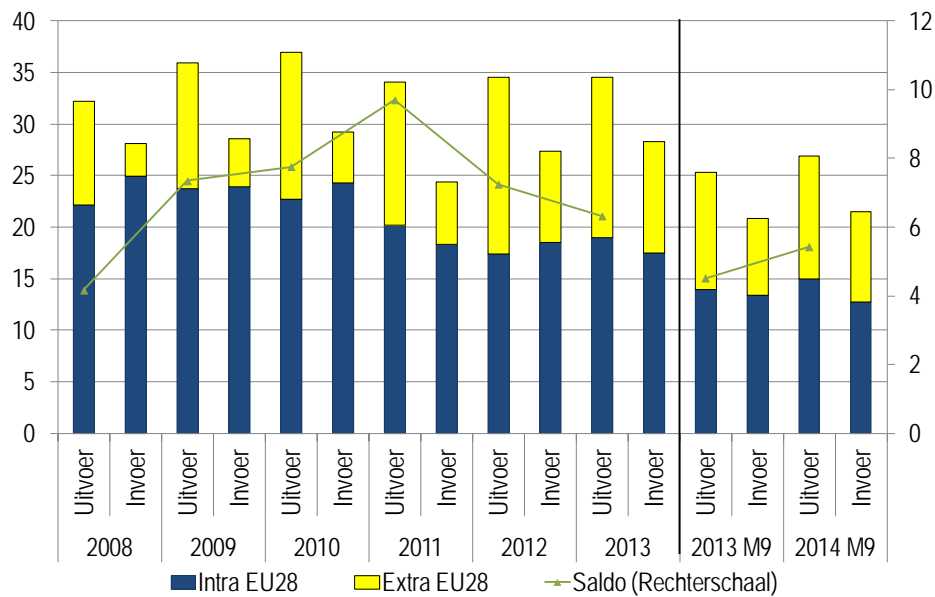
Bron: Eurostat (Comext)

Tijdens de eerste 9 maanden van 2014 werd voor 34,6 miljard euro aan chemische producten uitgevoerd en 30 miljard ingevoerd. Dit bracht het handelssaldo van deze productcategorie op 4,6 miljard euro. Ten opzichte van de overeenstemmende periode in 2013 blijkt dit een daling van 28,3 procent. Vooral de uitvoer, zowel binnen de EU als erbuiten, viel sterk terug in 2014 (-6%), na de positieve groeicijfers de 4 voorgaande jaren. De terugval kan zowel te wijten zijn aan een afname van de vraag als aan een afname van de prijzen.

Ook in Duitsland en Nederland nam het handelssaldo van chemische basisproducten af tijdens de eerste 9 maanden van 2014 ten opzichte van deze periode in 2013, met respectievelijk -1,9% en -5,6%. In Frankrijk daarentegen steeg het handelssaldo tot 4,4 miljard euro door de dalende invoer en de nagenoeg stabiele uitvoer. Niettegenstaande de daling in de meeste landen blijft het handelssaldo van de chemische basisproducten voor alle besproken landen echter ruim positief.

Life sciences

Grafiek 2-12: Buitenlandse handel van de life sciences (GS-code 30), in miljarden euro

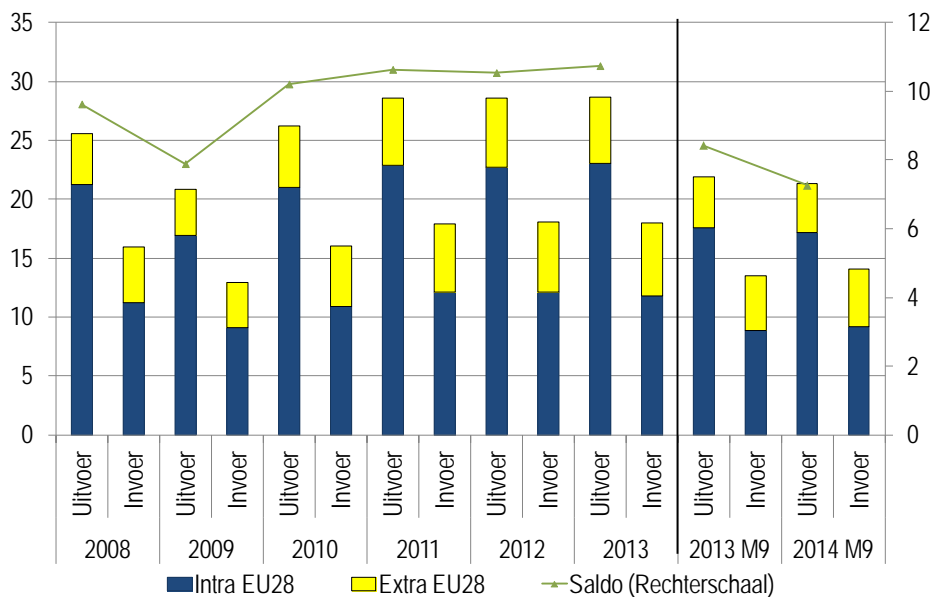
Bron: Eurostat (Comext)

In tegenstelling tot de chemische basisproducten, is het saldo voor de farmaceutische producten toegenomen, nl. tot 5,4 miljard euro. Zowel de uitvoer (vooral intra-EU) als de invoer stegen tijdens de eerste 9 maanden van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende periode in 2013 met resp. 6,2% en 3,1%. Hiermee steeg het handelssaldo met 20,2%.

In Duitsland nam het handelssaldo toe door een sterke stijging van de uitvoer buiten de Europese Unie. In Nederland was de stijging van het handelssaldo dan weer te wijten aan een forse stijging van de intra-EU uitvoer, ondanks de toename van de invoer van buiten de EU. Nederland fungeert dus mogelijk als draaischijf binnen de EU. In Frankrijk daalde het handelssaldo van farmaceutische producten door een terugval van de uitvoer.

Rubber en kunststof

Grafiek 2-13: Buitenlandse handel van de rubber- en kunststofverwerkende industrie (GS-codes 39 en 40), in miljarden euro

Bron: Eurostat (Comext)

Doordat de Belgische invoer van rubber en kunststof, zowel binnen als buiten de EU, toenam (+4,6%) tijdens de eerste 3 kwartalen van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende periode in 2013 en de uitvoer ervan licht daalde (-2,5%), daalde ook het handelssaldo: het bedroeg 7,3 miljard euro (-13,8%).

In onze buurlanden Duitsland en Nederland kende het positieve handelssaldo van de kunststof- en rubberproducten een gematigde stijging (resp. +2,9 en +1,4%). In Frankrijk was het handelssaldo, net als in de vorige perioden, negatief.

2.6.2 Ventilatie van de handel per productgroep

Tabel 2-6: Uitvoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro

Benaming	GS-code	Uitvoer						2013 M9		Δ M9 2013 - M9 2014	Aandeel in 3 sectoren
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 M9	2014 M9		
Chemie	28-38 (excl.30)	40.069	35.404	41.631	45.042	47.263	47.972	36.759	34.557	-6,0%	42%
Waaronder:	28	3.113	1.971	2.750	3.082	3.084	3.119	2.399	2.265	-5,6%	3%
Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen											
Organische chemische producten	29	20.898	19.455	23.294	24.384	26.762	27.514	21.275	18.894	-11,2%	23%
Looi- en verextracten; looizuur en derivaten; pigmenten en andere kleur- en verfstoffen; verf, vernis; mastiek; inkt	32	2.780	2.459	2.966	3.247	3.349	3.140	2.400	2.370	-1,2%	3%
Overige chemische producten	31, 33-38	13.278	11.519	12.622	14.329	14.067	14.199	10.686	11.028	3,2%	13%
Farmaceutische producten	30	32.240	35.910	36.994	34.048	34.573	34.585	25.338	26.903	6,2%	32%
Rubber en kunststoffen	39-40	25.576	20.846	26.237	28.583	28.623	28.715	21.915	21.368	-2,5%	26%
Waaronder:	39	22.243	17.911	22.537	24.298	24.444	24.542	18.734	18.401	-1,8%	22%
Kunststof en werken daarvan											
Rubber en werken daarvan	40	3.333	2.935	3.700	4.285	4.179	4.172	3.181	2.968	-6,7%	4%

Bron: Eurostat (Comext)

De farmaceutische producten hebben, op groepsniveau, een groot aandeel in de uitvoer van de 3 besproken sectoren (32%). Ook de groei van de uitvoer van deze productgroep nam, na een stabiel 2013, toe tijdens de eerste 9 maanden van 2014 (+6,2%). De uitvoer van de organische producten viel, nadat er de voorgaande jaren steeds een positieve groei werd voor opgetekend, in deze periode sterk terug met 11,2%. Ook de uitvoer van kunststof, maar vooral ook van rubber kende een terugval gedurende de eerste drie kwartalen van 2014.

Tabel 2-7: Invoer van de chemische nijverheid en de rubber- en kunststofverwerkende industrie (volgens GS-codes), in miljoenen euro

Benaming	GS-code	Invoer						2013 M9	2014 M9	Δ M9 2013 - M9 2014	Aandeel in 3 sectoren
		2008	2009	2010	2011	2012	2013				
Chemie	28-38 (excl.30)	34.363	30.491	35.684	40.651	41.790	39.627	30.367	29.975	-1,3%	46%
Waaronder:	28	3.314	2.453	2.746	2.964	2.778	2.674	2.062	1.984	-3,8%	3%
Anorganische chemische producten: anorganische of organische verbindingen											
Organische chemische producten	29	20.427	18.752	22.816	26.262	27.561	25.573	19.800	19.118	-3,4%	29%
Overige chemische producten	31-38	10.622	9.286	10.122	11.425	11.451	11.379	8.505	8.872	4,3%	14%
Farmaceutische producten	30	28.078	28.567	29.234	24.346	27.326	28.266	20.826	21.481	3,1%	33%
Rubber en kunststoffen	39-40	15.944	12.952	16.024	17.944	18.078	17.967	13.490	14.109	4,6%	22%
Waaronder:	39	12.445	10.225	12.536	13.675	14.018	14.303	10.743	11.113	3,4%	17%
Kunststof en werken daarvan											
Rubber en werken daarvan	40	3.498	2.727	3.489	4.269	4.060	3.664	2.747	2.996	9,1%	5%

Bron: Eurostat (Comext)

Wat betreft de invoer van de volledige chemische sector lieten meerdere productgroepen een stijging optekenen. Vooral rubberproducten werden meer ingevoerd tijdens de eerste 9 maanden van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende periode in 2013 (+9,1%), in tegenstelling tot de twee voorgaande jaren. Het zorgde er zelfs voor dat het handelssaldo van deze producten licht negatief werd, al heeft deze groep een eerder klein aandeel in het totaal van de 3 besproken sectoren. De invoer van farmaceutische producten, de grootste productgroep, steeg met 3,1%. De organische chemische producten, die instaan voor 29% van de invoer van de totale chemische sector (3 sectoren), lieten voor het tweede jaar op rij een negatieve groei noteren (-3,4%) tijdens de eerste 9 maanden van het jaar. De anorganische producten hadden eveneens te maken met een negatieve groei (-3,8%) tijdens de eerste 3 kwartalen van 2014, telkens in vergelijking met de overeenstemmende periode in 2013.

2.7 Belangrijkste vaststellingen per sector

Chemie

Het vertrouwen van de ondernemers van de chemische sector is vanaf 2011 achteruitgegaan en pas weer gaan verbeteren van mei 2013 tot juli 2014. Het laatste brutocijfer van november 2014 wijst echter weer op een daling van het vertrouwen in de chemische nijverheid.

De producentenprijzen zijn tijdens de eerste negen maanden van 2014 met 1,4% teruggelopen in vergelijking met dezelfde periode van 2013. De chemische productie in België ging in dezelfde tijdsspanne 1% achteruit.

De omzet daalde tijdens de eerste negen maanden van 2014 met 6,7% in vergelijking met dezelfde periode van 2013. Deze neerwaartse tendens van de omzet werd al in 2012 en in 2013 waargenomen.

De investeringen namen tijdens de eerste drie kwartalen van 2014 met 11,7% toe in vergelijking met dezelfde periode van 2013; die toename was voornamelijk te danken aan een opleving van de investeringen in de subsector vervaardiging van chemische basisproducten. De bezettingsgraad van de productiecapaciteit bedroeg 82,1% in het derde kwartaal van 2014, d.i. lager dan het trendniveau (T1 2007 – T3 2014).

De rechtstreekse werkgelegenheid liep in 2013 lichtjes terug in vergelijking met 2012 (-0,6%). Tijdens de eerste twee kwartalen van 2014 verminderde de tijdelijke werkloosheid fors in vergelijking met de overeenkomstige periode van het jaar voordien (-26,1%).

De uitvoer van de chemische producten viel sterk terug tijdens de eerste negen maanden van 2014 (-6%) en ook de invoer daalde licht (-1,3%). Het handelssaldo van de chemische nijverheid daalde hierdoor tot 4,6 miljard euro tijdens de eerste 3 kwartalen van 2014.

Sciences de la vie

De producentenprijzen liepen tijdens de eerste negen maanden van 2014 met 4,9% terug in vergelijking met dezelfde periode van 2013. Die neerwaartse tendens van de producentenprijzen wordt sinds 2012 waargenomen.

De Belgische industriële activiteit nam tijdens de eerste drie kwartalen van 2014 met 16,5% toe in vergelijking met dezelfde periode van 2013. Die productiegroei ligt een stuk hoger dan die in de eurozone (11,3%). De omzet kende in diezelfde tijdsspanne eveneens een forse groei (23,4%).

De investeringen in deze sector liepen tijdens de eerste negen maanden van 2014 met 32,9% op jaarbasis terug. Deze achteruitgang volgt vlak na drie opeenvolgende jaren van toenemende investeringen.

De sector life sciences bleef in 2013 rechtstreekse werkgelegenheid creëren (+1,1%). Deze tendens hield in het eerste kwartaal van 2014 aan (+2,1% jaar-op-jaar).

Zowel de uitvoer (vooral intra-EU) als de invoer van farmaceutische producten stegen tijdens de eerste 9 maanden van 2014 ten opzichte van de overeenstemmende periode in 2013 met resp. 6,2% en 3,1%. Dit zorgde voor een positieve evolutie van het handelssaldo van 20,2%.

Plastiques et caoutchouc

Het zakenklimaat in de rubber- en kunststoffennijverheid boerde in globo vanaf 2011 achteruit. In november 2014 ligt de bruto vertrouwenscurve overigens onder haar trendniveau.

Tijdens de eerste drie kwartalen van 2014 zijn de producentenprijzen in België op jaarbasis lichtjes gestegen (+0,2%), terwijl de producentenprijzen van de eurozone met 0,1% daalden. De productie kende in België tijdens diezelfde periode ook een lichte groei van 1,8%. De omzet van zijn kant nam in dezelfde tijdsspanne 7,4% toe.

De sector liet tijdens de eerste negen maanden van 2014 een stijging van de investeringen (43,4%) optekenen in vergelijking met dezelfde periode van 2013. Die forse toename is o.m. te danken aan de bouw van een fabriek voor de vervaardiging van kunststoffen. De bezettingsgraad van de productiecapaciteit van de sector voor het derde kwartaal van 2014 bedraagt 73,4%, d.i. een stuk lager dan zijn trendniveau.

De rechtstreekse werkgelegenheid liep duidelijk terug in 2013 (-3% jaar-op-jaar) en tijdens het eerste kwartaal van 2014 (-3,2% jaar-op-jaar).

Hoewel de uitvoer van kunststof- en rubberproducten afnam (-2,5%), steeg de invoer ervan (+4,6%). Dit zorgde voor een neerwaartse evolutie van het totale handelssaldo (-13,8%) van deze twee productgroepen.

Tabel 2-8: Verloop van de belangrijkste economische indicatoren in de drie sectoren

		Chemie				Life sciences				Rubber en kunststof			
		2012	2013	Laatste beschikbare trimester		2012	2013	Laatste beschikbare trimester		2012	2013	Laatste beschikbare trimester	
Conjunctuurcurve	Gemiddelde index - Seizoengezuiverde bruto reeks	-2,86	-5,85	4,40	2014 T3					-11,40	-11,69	-20,67	2014 T3
Afzetprijs	Gemiddelde index (2010=100)	117,5	120,5	119,3	2014 T3	101,0	97,4	92,5	2014 T3	109,8	111,7	111,4	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	5,7%	2,6%	-0,9%		0,1%	-3,5%	-5,0%		3,8%	1,7%	0,7%	
Productie	Gemiddelde index (2010=100)	98,7	95,8	95,49	2014 T3	111,8	133,4	147,2	2014 T3	101,1	100,7	98,8	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-4,8%	-3,0%	0,8%		-0,5%	19,2%	11,2%		-0,1%	-0,4%	1,3%	
Omzet	In miljoenen euro	39.526	39.108	9.111	2014 T3	13.802	16.575	5.462	2014 T3	7.085	6.972	1791	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-3,3%	-1,1%	-7,3%		13,0%	20,1%	14,2%		-1,2%	-1,6%	-6,8%	
Investerings	In miljoenen euro	843	877	211,26	2014 T3	502	865	90	2014 T3	257	310	67	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-25,5%	4,0%	-11,4%		4,1%	72,2%	-50,5%		5,1%	20,3%	2,2%	
Bezettingsgraad	Gemiddelde graad	80	78,9	81,5	2014 T3				2014 T3	80,3	76,1	75,2	2014 T3
Tewerkstelling	Personen	41.721	41.461	40825	2014T1	24.762	25.046	25.384	2014T1	22.558	21.881	21.510	2014T1
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	-2,1%	-0,6%	-1,8%		0,6%	1,1%	2,1%		-3,4%	-3,0%	-3,2%	
Tijdelijke werkloosheid	Personen	3015	2912	3.157	2014 T2								
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>	16,8%	-3,4%	-26,1%									
Uitvoer	In miljoenen euro	47.263	47.972	11.167	2014 T3	34.573	34.585	5.473	2014 T3	28.623	28.715	6.173	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>		1,5%	0,5%			0,0%	26,3%			0,3%	2,1%	
Invoer	In miljoenen euro	41.790	39.627	8.164	2014 T3	27.326	28.266	3.975	2014 T3	18.078	17.967	3.874	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>		-5,2%	1,9%			3,4%	10,2%			-0,6%	0,7%	
Handelssaldo	In miljoenen euro	5.473	8.345	3.003	2014 T3	7.247	6.320	1.498	2014 T3	10.545	10.748	2.300	2014 T3
	<i>Evolutie t.o.v. voorgaande jaar</i>		52,5%	-3,0%			-12,8%	106,4%			1,9%	4,4%	

Bronnen: Eurostat, Algemene directie Statistiek- Statistics Belgium, NBB (Belgostat), RSZ, RVA